

A Magyar Köztársaság nevében!

A Pécsi Ítéltábla Pécsett, a 2008. évi április hó 22. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta és 2008. április 29. napján kihirdette a következő

í t é l e t e t:

A másodfokú bíróság a vesztegetés büntette miatt a **vádlott** ellen indult büntetőügyben a Somogy Megyei Bíróság B.464/2007/6. számú ítéletét akként változtatja meg, hogy a vádlottal szemben mellőzi a pénzmellékbüntetés kiszabását, a vagyonekobzás összegét 400.000 (négy százezer) forintban állapítja meg.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

I n d o k o l á s

A Somogy Megyei Bíróság a B.464/2007/6. számú, 2008. január 9. napján kelt ítéletével a vádlottat 2 rb. hivatali vesztegetés büntette miatt 1 év 6 hónap börtönre, mellékbüntetésül 100.000 forint pénzbüntetésre ítélte. A szabadságvesztés végrehajtását 3 évi próbaidőre felfüggesztette. A vádlottal szemben 200.000 forint összegben vagyonekobzást alkalmazott és kötelezte a felmerült bűnügyi költség megfizetésére.

A megyei bíróság ítélete ellen az ügyész a vádlott terhére, a pénzmellékbüntetés súlyosításáért és a vagyonekobzás összegének felemelése érdekében jelentett be fellebbezést. A Pécsi Fellebbviteli Főügyészség az átiratában indítványozott bizonyítási eljárás lefolytatása után a fellebbezést részben módosítva, kizárólag a vagyonekobzás összegének felemelése érdekében tartotta fenn, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására tett indítványt.

Az ügyészi fellebbezés alapján eljárva az ítélőtábla a Be.348.§ (1) bekezdése alapján felülbírált az elsőfokú bíróság ítéletét és az azt megelőző eljárást. Ennek eredményeként megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a perrendi szabályok betartása mellett folytatta le a bizonyítási eljárást, a tényállást azonban a vádlott személyi körülményeit - különösen vagyoni-jövedelmi viszonyait - érintően nem derítette fel kellőképpen. E hiányosság kiküszöbölése végett a másodfokú bíróság bizonyítást rendelt el és kihallgatta a vádlottat vagyoni-jövedelmi körülményeiről. Ezzel a másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet megalapozatlanságát kiküszöbölte, így az felülbírálatra alkalmassá vált.

A megállapított tényállást a másodfokú bíróság a vádlottvallomása és az iratok tartalma alapján - figyelemmel a Be.352.§ (1) bekezdésének a) pontjára - az alábbiakkal pontosítja és egészíti ki:

A vádlott Sz.....n egy 23.000.000 forint értékű ingatlan $\frac{1}{2}$ részének tulajdonosa, míg Sz.....n egy lakóingatlan $\frac{1}{4}$ tulajdonjogával rendelkezik 2.000.000 forint értékben. Tulajdonosa egy 6.000.000 forint értékű Mercedes gépkocsinak. Havi jövedelme saját bevallása szerint kb. 200.000 forint (nyomozati iratok 80. oldal vagyoni bizonyítvány és a Pécsi Ítélőtábla Bf.I.38/2008/3. számú jegyzőkönyv 2. oldal).

A vádlott vérében a cselekmény elkövetésekor 2,13 ezrelék g/l alkoholkoncentráció volt.

A vádlottata Siófoki Városi Bíróság 2.B.442/2007/6. számú ítéletével a 2007. augusztus 11-ről 12-re elkövetett ittas járművezetés vétsége miatt - nem jogerősen - 67.500 forint pénzbüntetésére és 2 év közúti járművezetéstől eltiltásra ítélte.

Az így pontosított tényállás már mentes a Be.351.§ (2) bekezdésében felsorolt megalapozatlansági hibáktól és hiányosságoktól, az a bizonyítékok okszerű mérlegelésén alapul.

A bíróság a tényállást a vádlott tagadásával szemben alapvetően a kihallgatott rendőr-tanúk vallomása alapján állapította meg. A vádlottal szemben intézkedő rendőrök egybehangzóan és következetesen állították, hogy az ittas vezetésen tetten ért vádlott egyre nagyobb összegű pénzt ígért nekik azért, hogy tekintsenek el vele szemben az intézkedéstől. Ezt megerősítette a vádlottól vért vevő orvos vallomása is, aki a pénz felajánlását ugyan nem hallotta, de a vádlottelőtte is vesztegetésre célzó kijelentéseket tett. A helyesen megállapított tényállásból - melyet sem a vád, sem a védelem nem vitatott - az elsőfokú bíróság alappal következtetett a vádlott bűnösségére és cselekményét is az anyagi jogszabályoknak megfelelően minősítette.

A büntetés kiszabását meghatározó tényezőket az elsőfokú bíróság helyesen tárta fel. A cselekmény tárgyi súlya, az elkövetés körülményei és a vádlott büntetlen előélete mellett az elsőfokú bíróság helyesen választotta meg a főbüntetés nemét. A

kiszabott szabadságvesztés-büntetés a végrehajtás felfüggesztése mellett maradéktalanul alkalmas a büntetési célok megvalósítására. A másodfokú bíróság által szükségesnek tartott tényállás kiegészítésére a pénzmellékbüntetés alkalmazhatóságának vizsgálata miatt volt szükség. A kiegészített és irányadó tényállás szerint a vádlottnagyobb vagyonnal és megfelelő jövedelemmel rendelkezik, így esetében lehetőség van pénzmellékbüntetés kiszabására. Azonban a vádlottal szemben alkalmazott - ugyancsak vagyoni jellegű joghátrány - vagyonek Kobzás mellett nem indokolt ilyen jellegű mellékbüntetés alkalmazása. Ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének büntetést kiszabó részét annyiban változtatta meg, hogy mellőzte a pénzmellékbüntetés alkalmazását.

A másodfokú bíróság vizsgálta, hogy van-e helye vagyonek Kobzásnak abban az esetben, amikor ténylegesen az aktív vesztegető részéről nem kerül sor pénz átadására, mert azt a megvesztegetni kívánt személy nem veszi át. A Btk.77/B.§ (1) bekezdése szerint vagyonek Kobzást kell elrendelni arra

- a) a bűncselekmény elkövetéséből eredő vagyonra, amelyet az elkövető a bűncselekmény elkövetése során vagy azzal összefüggésben szerzett,
- b) a vagyonra, amelyet az elkövető bűnszervezetben való részvétele ideje alatt szerzett,
- c) a vagyonra, amely a bűncselekmény elkövetéséből eredő, a bűncselekmény elkövetése során vagy azzal összefüggésben szerzett vagyon helyébe lépett,
- d) a vagyonra, amelyet a bűncselekmény elkövetése céljából az ehhez szükséges vagy ezt könnyítő feltételek biztosítása végett szolgáltatottak vagy arra szántak,
- e) a vagyonra, amely az adott vagyoni előny tárgya volt.

Jelen ügyben a vagyonek Kobzás alkalmazása szempontjából a Btk.77/B.§ (1) bekezdés e) pontja jöhet szóba.

A Btk.77/B.§ (1) bekezdés e) pontjával egészítette ki a 2003. évi II. törvény 6.§-a a Büntető Törvénykönyvet.

A módosító törvényhez fűzött miniszteri indokolás a következő értelmezést fűzi a szabályozáshoz:

„A 2001. évi CXXI. törvény elvi alapjait érintően módosította az elkobzás, illetve a vagyonek Kobzás szabályait a Btk.-ban. E törvény a vagyoni értékük és nem egyéb veszélyességük miatt elkobozni rendelt dolgokat kivette az elkobzásra vonatkozó szabályok közül, megszüntetve ezzel az elkobzásra és a vagyonek Kobzásra vonatkozó rendelkezések között fennálló párhuzamos szabályozást. Az elkövetésért kapott dolog [Btk. módosítás előtti 77.§ (1) bekezdésének d) pontja], valamint az adott vagyoni előny [Btk. módosítás előtti 77.§ (1) bekezdésének f) pontja] a bűncselekményből eredő, az elkövető által a bűncselekmény elkövetése során vagy azzal összefüggésben szerzett vagyonnak minősül, így az a törvény 14.§-ával a Btk.-ba iktatott 77/B.§ (1) bekezdésének a) pontja alapján vagyonek Kobzás alá esik, mint a bűncselekmény elkövetéséből eredő, az elkövető által a bűncselekmény elkövetése során vagy azzal összefüggésben szerzett vagyon.

Ugyanakkor a jogalkotó figyelmét elkerülték azok a gyakorlatban előforduló esetek, amikor a passzív vesztegetés tettese az adott jogtalan vagyoni előnyt nem szerzi meg, azt a hatóságnak átadja és a hatósággal együttműködve segít a bűncselekmény felderítésében. Ezekben az esetekben az adott vagyoni előny a 2001. évi CXXI. törvénnyel bevezetett szabályozás előtt a Btk.77.§ (1) bekezdésének f) pontja alapján egyértelműen elkobozható volt.

Az ilyen esetekben az adott, de meg nem szerzett jogtalan vagyoni előny elvonásának hatályos jogszabályi alapja aggályosnak tűnik. Felmerülhet a vagyoneklobzás lehetősége a Btk.77/B.§ (1) bekezdésének d) pontja alapján, amely szerint a vagyoneklobzást el kell rendelni arra „a vagyonra, amelyet a bűncselekmény elkövetése céljából az ehhez szükséges vagy ezt könnyítő feltételek biztosítása végett szolgáltatottak vagy arra szántak.” Ugyanakkor ez a fordulat az előkészület egyik eleme, a vesztegetés esetében pedig a jogtalan vagyoni előny ígérete, átadása a bűncselekmény tényállási eleme, azt nem valamely más bűncselekmény elkövetése érdekében adják vagy ígérik, illetve fogadják el, vagy kérik, hanem maga a jogtalan előny ígérete, adása, illetve ennek elfogadása valósít meg bűncselekményt.

Erre tekintettel az egyértelmű szabályozás érdekében a törvény új e) ponttal egészíti ki a Btk.77/B.§-ának (1) bekezdését, egyértelműen kimondva, hogy a vagyoneklobzást el kell rendelni arra a vagyonra is, amely az adott jogtalan vagyoni előny tárgya.”

A fenti indokolás szerint a jogalkotó szándéka kifejezetten az volt, hogy a passzív vesztegető által meg nem szerzett vagyoni előny elkobzására is lehetőséget teremtsen. Az indokolás csupán arról az esetről beszél, amikor az aktív vesztegető ténylegesen át is adja a pénzt a passzív vesztegetőnek, de ez utóbbi az előnyt nem szerzi meg, hanem azt a hatóságnak átadja. Előfordulhat azonban az is, hogy az aktív vesztegető megkísérli a vagyoni előny - a pénz - átadását, azt meg is mutatja, de annak átadására a megvesztegetni kívánt személy elutasító magatartása miatt nem kerül sor. Más esetben az aktív vesztegető csupán ígéri a vagyoni előnyt, de a passzív alany elzárkózása miatt meg sem kíséri a pénz átadását.

Mindhárom esetben közös, hogy az aktív vesztegető a vagyoni előnyt felajánlja, de azt a passzív vesztegető nem szerzi meg. A vagyoni előny *tényleges átadása* tehát a bűncselekmény megvalósulása szempontjából közömbös, hiszen az már a vagyoni előny ígéretével befejezetté válik. A vagyoneklobzás alkalmazhatósága sem függ ezért attól, hogy a vesztegetés passzív alanya hogyan viszonyul az ígért vagyoni előnyhöz, azt elfogadja vagy elutasítja. Az aktív vesztegető oldaláról az ígérettel a bűncselekmény befejeződik, az ígért vagyoni előny „bűnös összeggé” válik azzal, hogy az elkövető azt a hivatalos személy bűnös befolyásolására szánja. A vagyoneklobzás alkalmazásának lehetőségét ezért az aktív vesztegetőnek a vagyoni előny átadására irányuló kifejezett és ígéretben megnyilvánuló szándéka alapozza meg, nem pedig az általa előzetesen nem ismert passzív alannak az elutasító vagy esetleg a vagyoni előny ígéretével egyetértő, azt elfogadó magatartása.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint tehát nem csupán abban az esetben van lehetőség vagyonelkobzás alkalmazására, ha ténylegesen sor kerül a vagyoni előny átadására, hanem akkor is, ha a bűncselekmény a vagyoni előny átadása vagy annak megkísérlése nélkül, az előny ígéretével válik befejezetté.

Jelen ügyben azt is szükséges vizsgálni, hogy volt-e reális lehetősége a vádlottnak a 400.000 forint kifizetésére vagy ez az ajánlat komolytalannak tekinthető, és azösszagszerűség tekintetében csupán egy ittas ember nagyzolásának tudható be. Ennek a kérdésnek az eldöntésénél nem az a meghatározó, hogy a vádlottnál a rendőri intézkedés alkalmával csupán 62.500 forint volt. A vesztegetésre szánt összeg realizálására vonatkozó bizonyítási eljárást nem lehetett lefolytatni. Egyrészt azért, mert a vádlottazt is tagadta, hogy pénzt ajánlott fel a rendőröknek, másrészt pedig azért, mert a rendőrök az ajánlatot mereven elutasították, sőt a vádlottat ennek büntetőjogi következményeire is figyelmeztették. Ilyen esetben az ígért összeg nagyságából, az elkövető vagyoni viszonyaiból és az elkövetés körülményeiből kell kiindulni, azt vizsgálva, hogy volt-e reális lehetősége az ígért összeg kifizetésére. Figyelembe kell venni azt is, hogy milyen jellegű előnyt kívánt elérni vagy hátránytól mentesülni a bűncselekményt elkövető személy. A vádlott az ittas járművezetés vétsége miatti felelősségre vonást akarta elkerülni a rendőrök megvesztegetésével. Az átlagosnál nagyobb vagyonnal és jövedelemmel rendelkező vádlott esetében, akinek a hatékony munkavégzéshez, a mindennapi életvitelhez a jogosítványra feltétlenül szüksége van, a 400.000 forint felajánlása nem tekinthető irreálisan magas, komolytalanul felajánlott összegnek.

Rámutat a másodfokú bíróság arra, hogy azokban az esetekben, amikor az elkövető ténylegesen nem jelöl meg konkrét összeget, azért nem kerülhet sor a vagyonelkobzás alkalmazására, mert nem lehet kétséget kizáróan bizonyítani, hogy pontosan mekkora volt az ígért vagyoni előny. Kizárólag a bizonyítási eljárás eredménytelensége miatt maradhat el a vagyoni hátrányt jelentő intézkedés alkalmazása. Ha az eljárás során felmerült egyéb bizonyítékokból megalapozottan lehet következtetni az ígért vagyoni előny nagyságára, a vesztegetéshez kapcsolódó joghátrány, a vagyonelkobzás alkalmazása nem maradhat el.

A kifejtettek alapján az elsőfokú bíróság törvényesen alkalmazott a vádlottal szemben vagyonelkobzást, tévedett azonban az elkobozandó vagyon összegének meghatározásakor. Az irányadó tényállás szerint a vádlott személyenként 200.000 forintot ajánlott fel a vele szemben intézkedő rendőröknek, vagyis összesen 400.000 forintot. A kifejtettek alapján a másodfokú bíróság álláspontja szerint a Btk.77.§ (1) bekezdés e) pontja szerint elkobzást arra a vagyonra kell elrendelni, ami az adott vagyoni előny tárgya. Jelen esetben a vádlott 400.000 forintot ígért a rendőröknek, így ez az összeg tekintendő az adott vagyoni előnynek. Ezért a másodfokú bíróság e körben az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a vagyonelkobzás összegét a rendelkező részben írtak szerint felemelte.

A fentiek szerint a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Be.372.§ (1) bekezdése alapján a büntetést kiszabó és intézkedést alkalmazó részében

megváltoztatta, míg egyéb törvényes rendelkezéseit a Be.371.§ (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

P é c s, 2008. április 29.

Dr.Makai Lajos s.k. a tanács elnöke, Dr.Tóth Sándor s.k. előadó bíró, Dr.Halász Etelka s.k. bíró

A Somogy Megyei Bíróság B.464/2007/6. számú ítélete a Pécsi Ítéltábla Bf.I.38/2008/4. számú ítéletében írt változtatásokkal a 2008. évi április hó 29. napján jogerőre emelkedett és a felfüggesztett szabadságvesztés kivételével végrehajthatóvá vált.

.Makai Lajos s.k.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül: